

**Oświadczenie złożone
przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego
na 17. posiedzeniu Senatu
w dniu 7 sierpnia 2008 r.**

Oświadczenie skierowane do prezesa Najwyższej Izby Kontroli Jacka Jezierskiego

Panie Prezesie!

Z informacji, jakie uzyskałem, Najwyższa Izba Kontroli miała przeprowadzić kontrolę dotyczącą realizacji Sektorowego Programu Operacyjnego - Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006 w zakresie działania 1.2. "Ułatwianie startu młodym rolnikom". Chciałbym zapytać, czy kontrola obejmowała również sprawę ewentualnych zwrotów otrzymanej przez beneficjentów pomocy.

Otóż do mojego biura senatorskiego zwrócili się z prośbą o interwencję beneficjenci programu Premia dla Młodych Rolników realizowanego w latach 2004-2006. Sprawa dotyczy wykształcenia rolniczego, którego wielu z nich nie posiadało w chwili podpisywania umowy. Zobowiązali się oni do jego uzupełnienia w ciągu pięciu lat po otrzymaniu dofinansowania. Uzupełnienie było możliwe dzięki istnieniu eksternistycznych kursów nadających uprawnienia w zawodzie rolniczym. Jednakże już po zakończeniu naboru wniosków, a nawet po zakończeniu podpisywania umów na dofinansowanie w ramach programu Premia dla Młodych Rolników minister edukacji narodowej zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 11 kwietnia 2007 r. i nowym rozporządzeniem z września 2007 r. zlikwidował możliwość uzyskiwania uprawnień rolniczych w drodze ukończenia eksternistycznego kursu rolniczego. Niestety, nie zostało zapewnione żadne rozwiązanie alternatywne. Młodzi rolnicy, którzy uzyskali dofinansowanie, z przyczyn od nich niezależnych nie są w stanie spełnić warunku wykształcenia, mimo iż w chwili podpisywania umów mieli zapewnioną taką możliwość. Teraz, zgodnie z warunkami umowy, będą zmuszeni do zwrotu otrzymanej pomocy wraz z odsetkami, co jest niesprawiedliwie, bo nie stało się tak z ich winy.

Panie Prezesie, kwestia jest bardzo złożona i by dokładniej ją wyjaśnić, precyzyjniej opiszę zaistniały problem na przykładach, które zostały mi przedstawione.

Otóż beneficjenci w momencie podpisywania umowy o dofinansowanie posiadali wykształcenie wyższe, średnie, zawodowe lub podstawowe uzyskane w systemie ośmioletnim w zawodzie innym niż rolniczy, co oznacza, iż zgodnie z rozporządzeniem MRiRW z dnia 22 września 2004 r. by sprostać wymaganiom UE w zakresie kwalifikacji zawodowych uprawniających do skorzystania z programu Premia dla Młodych Rolników powinni mieć udokumentowany trzy- lub pięcioletni staż pracy w gospodarstwie. Ale wielu z nich nie było w stanie udokumentować stażu pracy w gospodarstwie i dlatego zobowiązywali się uzupełnić wykształcenie w zakresie rolniczym w przeciągu pięciu lat od momentu otrzymania dofinansowania.

Duża część beneficjentów podejmowała naukę w szkole dla dorosłych lub była już w jej trakcie, ale w zawodzie niezwiązanym z rolnictwem. Wynikało to z wielu powodów, między innymi z małej dostępności szkół o profilu rolniczym na ich terenie, często koszty dojazdu do szkoły przewyższały koszty trzymiesięcznego kursu rolniczego, więc decydowali się oni uczęszczać do szkoły średniej w ich rejonie, by potem uzupełnić kwalifikacje rolnicze na kursie. Co więcej, dla niektórych beneficjentów uczęszczenie do pięcioletniego technikum rolniczego wiązałoby się z przekroczeniem okresu przewidzianego w umowie o dofinansowanie w ramach programu Premia dla Młodych rolników.

Rozważmy przypadek szczególny. Beneficjent, który nie spełniał warunku wykształcenia i zobowiązał się je uzupełnić w przeciągu pięciu lat po podpisaniu umowy o dofinansowanie, podpisał umowę w maju, a uczęszczać do technikum rolniczego zaczął we wrześniu tego samego roku. Oznacza to, że szkołę ukończy za pięć lat w czerwcu, a termin wymagany umową

upływa w maju. Z tego na przykład powodu cztery lata liceum plus trzy miesiące kursu rolniczego to była jedyna możliwość uzyskania kwalifikacji rolnych w terminie przewidzianym umową.

Sprawa dotyczy też tych beneficjentów programu, którzy przejęli gospodarstwo rolne w trakcie nauki w szkole średniej o profilu innym niż rolniczy. Oznacza to, iż w momencie podpisywania umowy posiadali wykształcenie gimnazjalne i zgodnie z rozporządzeniem MRiRW z dnia 22 września by sprostać wymaganiom UE w zakresie kwalifikacji zawodowych powinni udokumentować pięcioletni staż pracy w gospodarstwie. W tym przypadku beneficjent ze względu na młody wiek nie był w stanie udokumentować pięcioletniego stażu pracy w gospodarstwie, dlatego też zobowiązywał się uzupełnić kwalifikacje rolne w przeciągu pięciu lat od momentu otrzymania dofinansowania. Beneficjenci ci, podpisując umowy o dofinansowanie, mieli w planach ukończyć szkoły ponadgimnazjalne o kierunku, który wybrali, zanim otrzymali gospodarstwo. Złożyli wnioski o dofinansowanie, a potem chcieli ukończyć kursy zapewniające im kwalifikacje zawodowe w zakresie rolniczym, by sprostać wymaganiom UE. Uzupełnienie to było możliwe dzięki istnieniu kursów rolniczych nadających uprawnienia w zawodzie rolnik. Jednakże w roku 2007 r., już po zakończeniu naboru wniosków i po podpisaniu umów o dofinansowanie w ramach programu Premia dla Młodych Rolników, minister edukacji narodowej wprowadził zmiany w systemie kursów eksternistycznych i tym samym zlikwidował możliwość uzyskania uprawnień rolniczych w drodze ukończenia kursu rolniczego.

W związku z tym zwracam się do Pana Prezesa z zapytaniem: czy kontrola obejmowała także to zagadnienie, a jeśli nie, to czy jest możliwe jej uzupełnienie w tym zakresie?

*Z poważaniem
Grzegorz Wojciechowski*